

ONDERZOEK:

Ronse, Maquisstraat 233

Voorliggend document is een:

Aanvraag toelating vooronderzoek	
Verslag van resultaten	
Programma van Maatregelen	+
<small>©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.</small>	

INHOUDSOPGAVE

1	Situering binnen het archeologietraject	3
2	Inhoud en opbouw van het document	4
3	Bijlagen.....	4
4	Administratieve fiche/ Privacyfiche	5
4.1	Situering van het onderzoek	5
4.2	Projectcodes	7
4.3	Betrokken actoren	7
4.4	Bewaring van de data.....	8
5	Huidige synthese en waardering.....	10
5.1	Synthese	10
5.1.1	(On)volledigheid van de dataset	10
5.1.2	Huidige dataset	10
5.1.3	Waardering van de archeologische site.....	11
5.1.4	Impact van de geplande werken	12
5.2	Vervolgtraject.....	13
5.2.1	Antwoord op de onderzoeksvragen	13
5.2.2	Afweging van de te nemen maatregelen	14
5.2.3	Bepaling van de te nemen maatregelen	14
5.2.4	Randvoorwaarden	15
6	Bibliografie	16
7	Lijst van figuren	18

1 Situering binnen het archeologietraject

HUIDIG ONDERZOEK	Archeologienota (regulier traject)
ADVIES	Geen verder onderzoek

Het huidige onderzoek situeert zich binnen het archeologisch traject als volgt:

		Bureauonderzoek	+
Regulier traject	Archeologienota	[Redacted]	
		[Redacted]	
		[Redacted]	
		[Redacted]	
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]	
	[Redacted]	[Redacted]	

2 Inhoud en opbouw van het document

Het voorliggende document bevat volgende onderdelen:

	Administratieve fiche	+
	Beschrijving van het onderzoeksgebied	
	Onderzoeksopdracht	
	Assessment van landschappelijke data	
	Assessment van aardkundige data	
	Assessment van historische data	
	Assessment van archeologische data	
	Synthese en waardering	+
	Omschrijving van de maatregelen	

3 Bijlagen

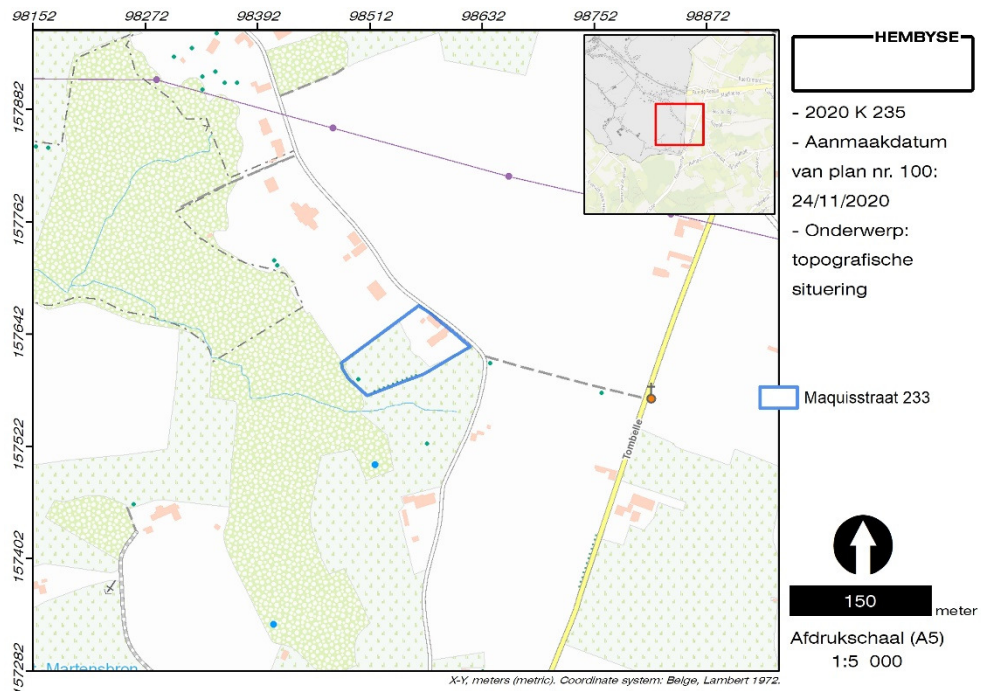
Dit document is verslag van resultaten van een bureaustudie. Het voorliggende document is voorzien van volgende bijlagen:

	<i>Inventaris (plannen, sporen, foto's, ...)</i>
	<i>Boorstaten (DOV, controleboringen)</i>
	<i>Foto's van het plaatsbezoek</i>
	<i>Grondplannen (bestaande en geplande toestand)</i>

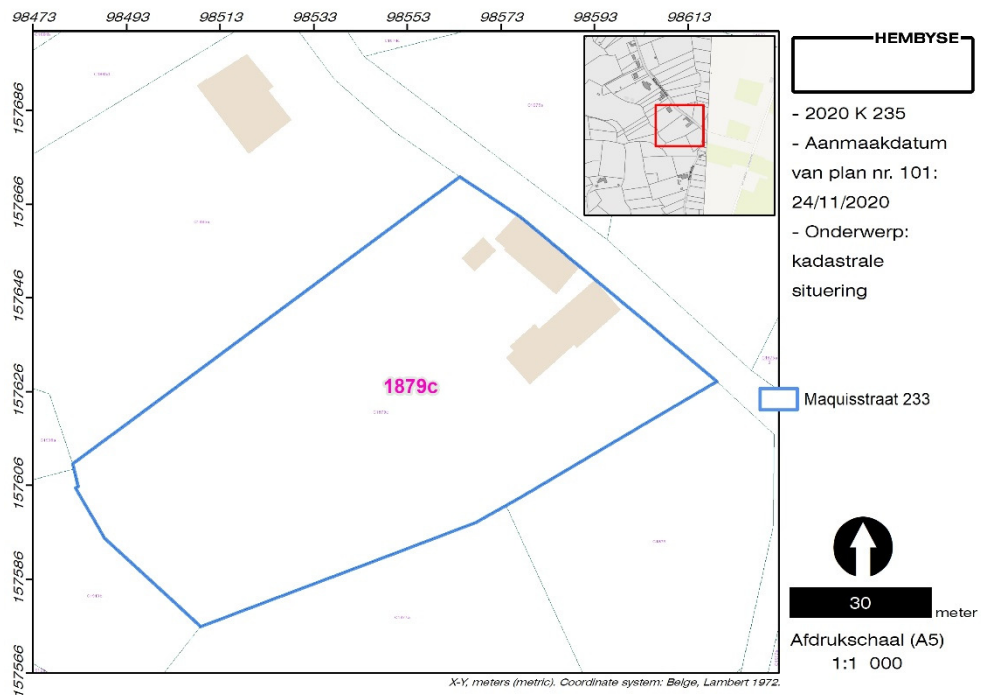
4 Administratieve fiche/Privacyfiche

4.1 Situering van het onderzoek

Gewest	Vlaams Gewest	
Gemeente	Ronse	
Deelgemeente		
Straat en straatnummer	Maquisstraat 233	
Kadastrale situering	Afdeling	2
	Sectie	C
	Percelen	1879c
Lambert 72-coördinaten	ZW	X: 98508,282m x Y: 157576,225m
	NO	X: 98563,983m x Y: 157672,076m
Oppervlakte	6598,208 m ²	0,65 ha
Oppervlakte bodemingreep	51% (verkaveling van het deel woongebied)	
Datum van toekenning van de opdracht	16 november 2020	
Wettelijk kader	Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014.	
Opgemaakt volgens CGP	Versie 4.0	
Duur van het onderzoek	7 werkdagen	
Kostprijs van het onderzoek (privacyfiche)	■■■■■	

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de topografische kaart.

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kadastrale kaart.

4.2 Projectcodes

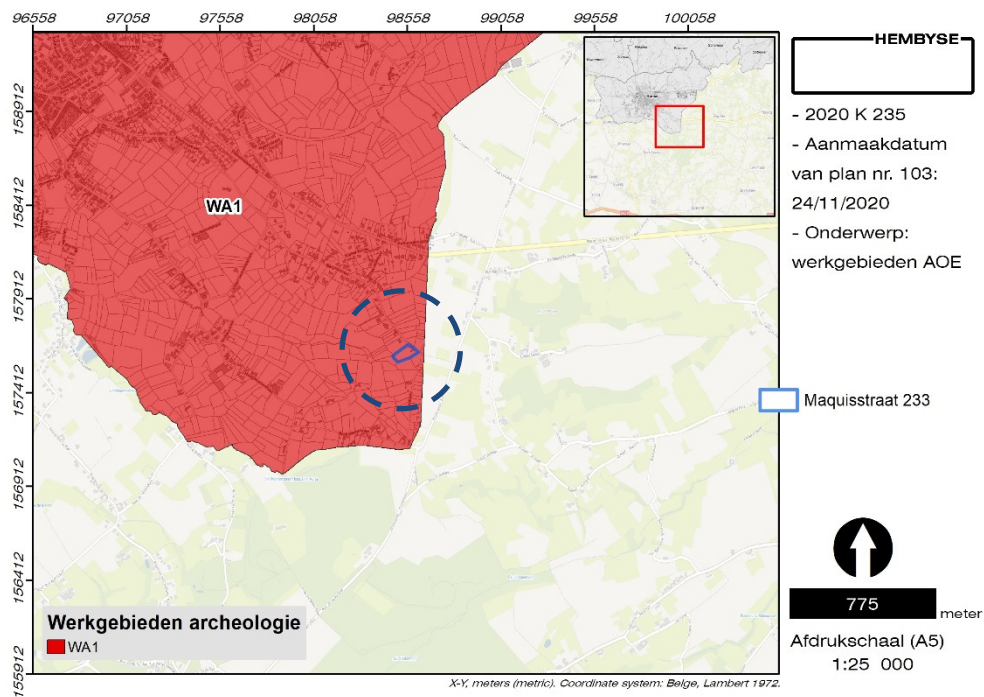
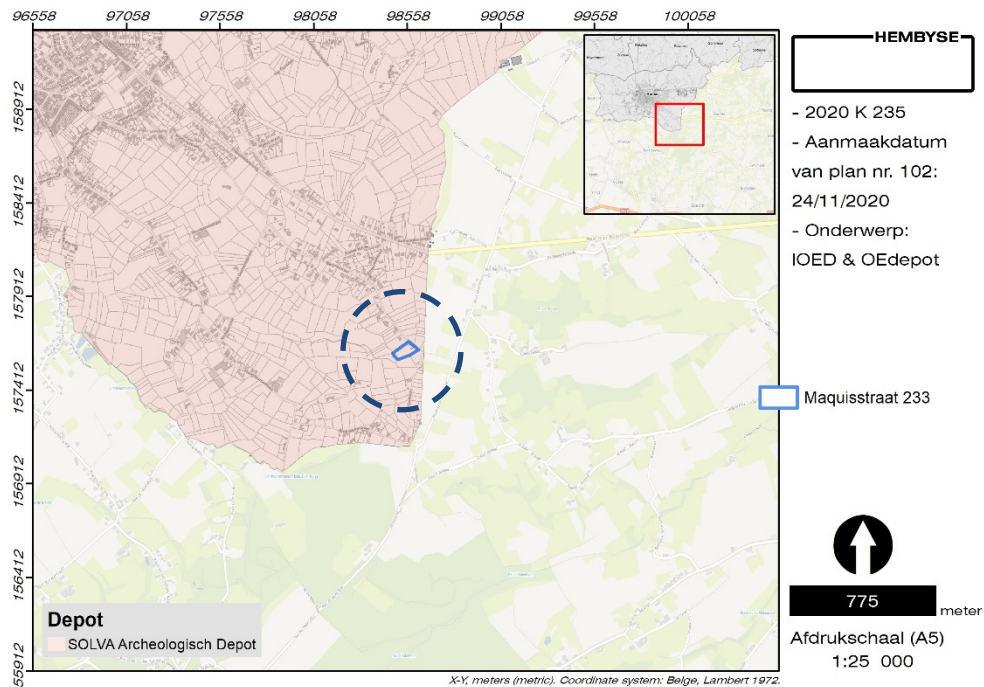
Bureaustudie	2020 K 235
Landschappelijke boringen	n.v.t.
Verkennde boringen	n.v.t.
Waarderende boringen	n.v.t.
Prospectie met Ingreep In de bodem	n.v.t.
Opgraving	n.v.t.
Interne projectsignale Hembyse bvba	RON-MAQ

4.3 Betrokken actoren

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse bvba (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)	
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)	
	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)	
Geraadpleegde (regio)specialisten	Niet van toepassing	
Initiatiefnemers (privacyfiche)	[REDACTED]	
	[REDACTED]	
	[REDACTED]	
	Privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Omgevingsvergunning:	Stedenbouwkundige handelingen	Verkaveling van gronden

4.4 Bewaring van de data

Plaats en jaar van uitgave	Gent, 2020
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	155
Bibliografische referenties	De Smaele B. & Pieters H., 2020. <i>Archeologienota naar aanleiding van een verkaveling aan de Maquisstraat 233 te Ronse</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 155, Gent.
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse bvba Kastanjestraat 26, 9000 Gent
Zakelijkrechthouders van het archeologisch ensemble (privacyfiche)	██████████ ██████████ ██████████
Bewaring archeologisch ensemble	Hembyse BV (tijdelijk depot)
Gebruiker van het archeologisch ensemble	Hembyse BV
Bevoegde Onroerenderfgoedgemeente/IOED	/
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	SOLVA Archeologisch Depot

Figuur 3. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de erkende Onroerendgoeddepots en de IOED's. Onder: situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de "Werkgebieden Archeologie" van het Agentschap Onroerend Erfgoed.

5 Huidige synthese en waardering

5.1 Synthese

5.1.1 (On)volledigheid van de dataset

Het onderzoek kadert in de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden.

Het uitgevoerde vooronderzoek dat in het Verslag van Resultaten is verwerkt, is een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van een **bureaustudie (inclusief plaatsbezoek en controleboringen)**

Het bureauonderzoek kon volledig worden uitgevoerd:

- het plangebied kon worden afgebakend, zowel landschappelijk als kadastraal
- reeds verstoorde zones zijn in kaart gebracht
- de gekende ecologische en aardkundige data zijn geïnventariseerd
- de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren van het onderzoeksgebied zijn geïnventariseerd
- het betreft een archeologienota in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden

Het vooronderzoek heeft, in zijn huidige vorm, de mogelijkheid geboden een archeologisch overzicht van het onderzoeksgebied te schetsen en om op basis van de gegenereerde dataset gepaste maatregelen –enkel indien er aanwijzingen zijn voor bewaarde archeologische sites- voor het verdere verloop van het archeologische traject uit te tekenen.

5.1.2 Huidige dataset

Op basis van het assessment van de landschappelijke, aardkundige, historische en archeologische data voor het onderzoeksgebied kan worden gesteld dat een dataset is gegenereerd, die toelaat om het archeologisch kennispotentieel ervan te bepalen. Deze data zijn objectief: mits het toepassen van eenzelfde onderzoeksmethode met dezelfde parameters moet een onderzoeker tot eenzelfde dataset en besluit komen. Men kan zich uiteindelijk afvragen of er middels het raadplegen van de historische data, de historische kaarten, de luchtfoto's en de gekende archeologische gegevens voldoende elementen zijn om de historische en archeologische realiteit van het huidige onderzoeksgebied te bepalen.

Op basis van deze gegevens kan men besluiten dat het gebied gelegen is op de flank van een noord-zuid gerichte heuvelrug die in zuidwestelijke richting afdaalt naar de vallei van de Tombeekwaterloop. Daarbij is een duidelijke tweedeling

binnen het onderzoeksgebied zichtbaar, waarbij het noordelijke deel een vrij egaal gelegen terrein betreft, dat ook geschikt is voor bewoning. Het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied daarentegen wordt gekenmerkt door een zeer steile helling die gedurende lange tijd deel uitmaakte van de bosrijke omgeving rondom de beek. De sterke helling betekent ook dat een groot deel van het onderzoeksgebied onderhevig is aan sterke erosie.

De gekarteerde bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied duidt immers ook op een aardkundige situatie waarbij de bodem is opgebouwd uit ondiepe quartaire eolische sedimenten uit de laatste ijstijd die zouden moeten afgedekt zijn met colluviale afzettingen. Echter is uit de controleboringen gebleken dat er geen sprake is van colluviale pakketten en dat de tertiaire sedimenten zich zo goed als aan het oppervlak bevinden (zoals ook aangegeven op de virtuele DOV-boring, nvdv.). Daarenboven is sprake van een verstoring van het noordelijke deel van het terrein, zowel aangetroffen rond de bestaande bebouwing, als gedeeltelijk door de eigenlijke bebouwing (waaronder ook kelders, waterput, beerput, mestvaalt).

Het historische kaartenmateriaal geeft aan dat er met zekerheid sinds de tweede helft van de 18^e eeuw bebouwing aanwezig was binnen het onderzoeksgebied, die als voorloper kan gelden van het huidige hoevecomplex, dat in essentie dateert uit de tweede helft van de 20^e eeuw. Er is sprake van een woonhuis, een stalling en een kleiner hokje (voormalige schapenstal). Een deel van de tussenliggende zone is verhard, de rest is in gebruik als tuin.

Op basis van de gekende archeologische data kan gesteld worden dat er in de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksgebied nog maar weinig archeologisch onderzoek werd uitgevoerd. In de ruimere omtrek zijn reeds sporen van bewoning uit het finaal-Neolithicum, de IJzertijd en de Romeinse periode aangetroffen.

11

Bijgevolg kunnen de onderzoeksvragen in deze fase van het onderzoek worden beantwoord. **Aangezien er heden kan worden geantwoord op de vraag of er archeologische sporen en structuren en archeologische sites binnen het onderzoeksgebied aan/of afwezig zijn, kan de huidige dataset als volledig worden beschouwd.**

5.1.3 Waardering van de archeologische site

Op basis van de bestaande dataset kan dus gesteld worden dat de kans op de aanwezigheid van goed bewaarde archeologische sporen en structuren laag tot nihil is en dat het onderzoeksgebied geen substantieel potentieel op archeologische kennisvermeerdering bevat.

In theorie is de landschappelijke ligging van het onderzoeksgebied zeer gunstig voor bewoning en andere menselijke activiteiten. De bodem- en aardkundige dat tonen echter aan dat er de facto geen concrete aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van steentijdartefactensites, aangezien de tertiaire sedimenten zich aan de oppervlakte bevinden. Op basis van de theoretische benadering zou de aanwezigheid van paleo-horizonten goed mogelijk geweest zijn, waardoor de

controleboringen nogmaals hun nut bewezen hebben. Er is immers ook sprake van een sterke erosie waardoor ook de kans op het aantreffen van grondsporen drastisch wordt verkleind. De erosie van het hele gebied en de antropogene verstoringen binnen de zone van de bouwkavels kon enkel met een *hands on* aanpak worden vastgesteld (en dus niet louter met een bureaustudie, nvdr.). Tot slot moet nog rekening gehouden worden met de gekende diepere verstoringen binnen het onderzoeksgebied, waarbij sprake is van (deels onderkelderde) gebouwen, beer- en waterputten en verhardingen.

5.1.4 Impact van de geplande werken

Op basis van de gegevens uit het verslag van resultaten van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek kan worden gesteld dat naar aanleiding van de geplande verkaveling een behoud van eventueel aanwezige archeologische sporen en structuren in situ niet mogelijk is. De aan- of afwezigheid hiervan diende te worden onderzocht middels een bureaustudie en -indien noodzakelijk- een eventueel vooronderzoek zonder of met ingreep in de bodem.

Bij het bepalen van de impact van de geplande werken dient rekening gehouden te worden met een tweedeling binnen het onderzoeksgebied. Deze tweedeling gaat terug tot ten minste het midden van de 18^e eeuw en wordt weerspiegeld in het hedendaagse landgebruik. In de jaren '70 van vorige eeuw werd dit ook bestendigd in het origineel gewestplan. Dit betekent ook dat de bodemingrepen die op termijn binnen de geplande verkaveling zullen plaatsvinden, zich beperken tot het noordelijke deel (woongebied) van het onderzoeksgebied en dat er binnen het zuidelijke deel (natuurgebied) geen bodemingrepen gepland zijn.

Op basis van de inzichten, verworven in de geplande werken binnen het projectgebied, kan worden gesteld dat de geplande werken bestaan uit

- Het verkavelen van het volledige onderzoeksgebied
- Het potentieel oprichten van woonhuizen binnen de noordelijk gelegen kavels

Er wordt uitgegaan van een reeds integraal verstoorde bodem binnen een groot deel van het noordelijke deel van het onderzoeksgebied. Daarbinnen is de kans op het aantreffen van archeologische sporen zeer laag.

Op basis hiervan kan worden besloten dat geen verdere maatregelen voor het opsporen en het waarderen van eventueel aanwezige archeologische sporen en structuren genomen dienen te worden, i.e. vrijgave van het terrein.

5.2 Vervolgtraject

5.2.1 Antwoord op de onderzoeksvragen

Voorafgaand aan het onderzoek is een aantal onderzoeksvragen gesteld, die onderliggend kader vormen voor de opzet van het onderzoek.

Bureauonderzoek:

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*

De bestaande landschappelijke en geologische bronnen geven aan dat er geen verwachting is voor de aanwezigheid van zowel steentijdartefactensites als van sporensites. Er is immers sprake van mariene tertiaire sedimenten die niet afgedekt blijken te zijn door quartaire sediment (eolische en colluviale sedimenten). Dit kan verklaard worden vanuit de sterke erosiegevoeligheid van het gebied, voornamelijk in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied, dat gelegen is op een zeer steile helling. Tot slot moet melding gemaakt worden van de aanwezigheid van een hoevecomplex dat in de 20^e eeuw volledig herbouwd werd. De controleboringen bevestigen dat dit een nefaste impact heeft gehad op de bodembewaring binnen het onderzoeksgebied. Er is bijgevolg geen verwachting met betrekking tot goed bewaarde archeologische sporen en structuren binnen het noordelijke deel van het onderzoeksgebied.

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?*

Over de nabije omgeving van het onderzoeksgebied zijn hierover geen data gekend, andere dan dat er sprake is van bewoning binnen het gebied sinds ten minste het midden van de 18^e eeuw.

Het archeologisch onderzoek uit de ruimere omgeving getuigt van menselijke activiteiten in het finaal-Neolithicum, de IJzertijd en de Romeinse periode. Sporen en structuren uit jongere periodes kunnen echter niet worden uitgesloten.

- *Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?*

De geplande werkzaamheden behelzen het verkavelen van het volledige onderzoeksgebied, waarbij het woongebied zich beperkt tot de noordelijke zone, zoals vastgelegd in het gewestplan. Binnen de noordelijke zone van het onderzoeksgebied kan bijgevolg van een integrale verstoring worden uitgegaan. In het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied worden geen bodemingrepen gepland: daar blijven de geplande werken beperkt tot een administratieve aanpassing. Samenvattend kan gesteld worden dat er sprake is van een geplande bodemingreep van 51% binnen een zone die reeds grotendeels verstoord is.

- *Is verder (uitgesteld) vooronderzoek of onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?*

Verder onderzoek is niet noodzakelijk. Er is op basis van de aangetroffen verstoringen immers een zeer lage verwachting voor het aantreffen van archeologisch waardevolle sporen en structuren, die bovendien niet in ruimere context geïnterpreteerd zouden kunnen worden.

5.2.2 Afweging van de te nemen maatregelen

Het volledige archeologietraject wordt bepaald als een traject van verschillende onderzoeksmethodes, waarbij dient te worden afgewogen of deze individuele onderzoeksmethodes mogelijk, nuttig, schadelijk en/of noodzakelijk zijn. In deze fase van het onderzoekstraject werd een bureauonderzoek (inclusief plaatsbezoek en controleboringen) uitgevoerd en de onderstaande tabel geeft weer welke onderzoeksmethodes in het volledige archeologietraject MOGELIJK, NUTTIG, SCHADELIJK en NOODZAKELIJK zijn.

<i>Soort onderzoek</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Nuttig</i>	<i>Schadelijk</i>	<i>Noodzakelijk</i>	<i>Evaluatie</i>
Bureauonderzoek	JA	JA	NEE	JA	Is reeds uitgevoerd.
Archiefonderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Biedt geen aanvullende informatie met betrekking tot oudere sporen.
Geofysisch onderzoek	NEE	NEE	NEE	NEE	Zonder concrete onderzoeksvragen is dit niet zinvol. De bodembedekking laat dit niet toe.
Veldkartering	NEE	NEE	NEE	NEE	De bodembedekking laat dit niet toe.
Landschappelijke boringen	JA	NEE	NEE	NEE	De beschikbare aardkundige data wijzen geenszins op de bewaring van paleo-horizonten binnen de zone van de geplande bodemingrepen.
Verkennde en waarnemende archeologische boringen	JA	NEE	NEE	NEE	
Proefsleuven	NEE	NEE	NEE	NEE	De kans op het aantreffen van grondsporen is gering tot onbestaand.
Andere	NEE	NEE	NEE	NEE	Nvt.

Op basis van deze evaluatie van het reeds gevolgde archeologietraject, kan worden gesteld dat er geen verdere maatregelen dienen te worden genomen (zie §*Randvoorwaarden*).

5.2.3 Bepaling van de te nemen maatregelen

Niet van toepassing, er dienen geen maatregelen te worden genomen.

In deze optiek is het uittekenen van het vervolgtraject niet noodzakelijk en het omschrijven van gedetailleerde maatregelen is niet noodzakelijk.

5.2.4 Randvoorwaarden

Op basis van de beschikbare data kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van archeologische resten die een potentieel op kenniswinst herbergen, zeer laag is. Er wordt geen verder onderzoek geadviseerd en het opnemen van randvoorwaarden bij de omgevingsvergunning is niet noodzakelijk.

Na het bekomen van de omgevingsvergunning voor de geplande bouwwerken is de melding van archeologische toevalsvondsten wettelijk verplicht (artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013).

6 Bibliografie

Naslagwerken

Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: *Historische stadskern van Ronse* [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/300596> (geraadpleegd op 5 maart 2020).

Antrop M., 2002. *Traditionele landschappen van het Vlaamse Gewest, Versie 6.1*, opgemaakt door de Vakgroep Geografie van de UGent.

Bogemans, F., 2005. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart – kaartblad 30/38 Geraardsbergen & Ath (deel)*, Vrije Universiteit Brussel, Brussel.

Bogemans F., 2007. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartblad 29 Kortrijk*, Vlaamse overheid, Dienst Natuurlijke Rijkdommen, Brussel.

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.

16

De Ketelaere S., Pawelczak P. & Dyselinck T., 2018. *Archeologienota Aardgasvervoerleiding Maarkedal (Vijverbeek) – Ronse (Bossenberg)*, BAAC Vlaanderen Rapport 552, Gent.

Matthijs J., 2002. *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 27-28-36, Proven-leper-Ploegsteert*, Geological Service Company bvba.

Thys C., Van Goidsenhoven W., De Tollenaere J. & Willaert A., 2017. *Parking Station (Ronse, Oost-Vlaanderen)*, Ruben Willaert, Sint-Michiels-Brugge.

Vandeputte O., 1995. *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*, Uitgeverij Lannoo, Tielt.

Van Goidsenhoven W., 2018. *Rode Broeckstraat (Ronse, Oost-Vlaanderen)*, Ruben Willaert, Sint-Michiels-Brugge.

Van Nuffel J., De Brant R., De Kreyger F. & Heynssens N., 2016. *Ronse – Geraardsbergenstraat*, DL&H-Archeologienota, Adegem.

Van Ranst E. & Sys C.. 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE

<https://geoplannen.omgeving.vlaanderen.be/roviewer/?t=7&m=1&category=2>

www.geologievannederland.nl

7 Lijst van figuren

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de topografische kaart.	6
Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kadasterkaart.	6
Figuur 3. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de erkende Onroerendergoeddepots en de IOED's. Onder: situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de "Werkgebieden Archeologie" van het Agentschap Onroerend Erfgoed.	9

Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bv.

Maatschappelijke zetel: Kastanjestraat 26, 9000 Gent

BTW: BE 0677.720.687

IBAN: BE25890214307282

BIC: VDSP BE 91

Tel. 0032 472 89 97 66

E-mail: info@hembyse.net

Web: www.hembyse.net

